

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. An Reus sua propria documenta teneatur exhibere, quando
illa petit Actor ad fundandam suam intentionem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

in c. 2. 6. q. 5. V. accusator : si tamen Reus in probatione deficiat, & Actor suam intentionem non probet, adhuc absolvendus est, sicuti si Reus non probet suam exceptionem; Pirhing. *b. t. n. 7.* excipe, nisi in pactum deducta sit *amissio cause*, si non probet. 4. si Judex onus probandi transferat in Reum, v. g. deferendo illi juramentum in judicio. *L. manifesta, 38. ff. de jurejurand.*

1461. Quæres 2. cui incumbat onus probandi, quando creditore agente contra debitorem, hic asserit, se totum debitum solvisse, negante creditore? Resp. quod creditori; quia, cum creditor non teneatur acceptare solutionem partialem (nisi aliter conventum sit) si solutionem accepit, præsumitur accepisse totalem; & ideo id non esse factum, probare debet. Aliud est, si creditor absolute neget, se aliquid accepisse; tunc enim cessat præsumptio; & de hoc loquitur *l. 18. C. de testib.*

1462. Quæres 3. cui incumbat probatio, creditore dicente, pignus periisse casu, & sine sua culpa; debitore autem, amissum esse dolo, vel ejus culpâ? Resp. in dato casu, ubi creditor probavit casum fortuitum, nondum esse probatam immunitatem à dolo vel culpa, aut tali casu etiam pignus periisse; unde si juvetur aliquâ probabili conjecturâ veri, concedi potest illi juramentum suppletorium; sic Haunoldus *Tom. 5. de just. controvers. 4. à n. 33.* qui etiam *n. 38.* censet probabilius esse, quod Actor sit absolvendus ab onere probandi, & hæreditatem medio juramento hæredum Titii (si sint bonæ fidei) esse restituendam, in casu, quo Titius occupavit hæreditatem aliquam, quæ illo defuncto ad ipsius hæredes pervenit; si isti conveniantur super illa hæreditate ab illis, ad quos illa de jure spectabat; & petant, ut, cum ipsis non constet de bonis in hæreditate repertis, hæredes Titii, vel medio inventario, vel medio juramento, Actoribus hæreditatem restituant, quando his non constat de inventario.

1463. Quæres 4. cui incumbat probatio, quando creditor per bona debitoris, in quorum possessionem missus fuit

Tom. II.

pro satisfactione sui debiti, post tempus aliquod negat, sibi adhuc satisfactum, affirmante debitore? Resp. debitorem teneri prius probare, intra illud tempus potuisse satisfieri debito ex fructibus; & hoc præstito, creditorem teneri ad probandam suam negativam, non alias; quia tunc contra eum est præsumptio, tantum fuisse de fructibus perceptum, ut satisfuerit. Nam, cum titulus ea bona in possessione retinendi fundetur unice in jure debiti sibi persolvendi, jus hoc extinctum censei debet, ubi lapsum est tempus, intra quod tantum de fructibus ex eis bonis annue percipi potuisse legitime probat debitor; ergo ubi creditor negat, se tantum percepisse, virtualiter affirmat, intra dictum tempus ex bonis illis non potuisse colligi; at tali casu neganti per *n. 1461.* incumbit probatio; ergo.

Quæres 5. an, quando pupillus, ex 1464. administratione Tutoris *dativi* læsus, agit contra Magistratum, qui eum dedit, & præterdit Fidejussores eo tempore, quo dati sunt, non fuisse idoneos, ipse probare debeat inidoneitatem, vel Magistratus idoneitatem? Resp. ex *L. II. ff. de Probat.* onus probandi dato casu incumbere Magistratui, ubi hoc expresse decisum est, ibi: non est necesse pupillo probare, fidejussores pro Tutore datos, cum accipiebantur, idoneos non fuisse; *nam probatio exigenda est ab iis, quorum officio fuit providere, ut pupillo caveretur.* Et ratio est, quia hic Magistratus de administratione officii, hujus rationem cogitur reddere.

ARTICULUS IV.

An Reus sua propria documenta teneatur exhibere, quando illa petit Actor ad fundandam suam intentionem?

Resp. Regulariter non teneri, spectato jure communi; constat hoc 1465. *l. ex l. 1. C. h. t. ibi: nam quod desideras, ut rationes suas adversaria tua exhibeat, id ex causa ad judicis officium pertinet; quod etiam habetur l. ult. C. eod. ibi: an verò ab eo, à quo aliquid petitur, actor desideret rationes exhiberi: quan-*

Aaa 2

do

do hoc casu non oportet originem petitionis ex instrumentis ejus, qui convenitur, fundari.

Deinde etiam ex jure Ecclesiastico, c. ex epistola, s. h. t. Nam, cum olim inter Imperatorem Justinianum, & Recaredi Visigotorum Regis antecessores pacta intercessissent, de quibus in scrinio, sive Archivio Imperatoris plenior cognitionem haberi posse arbitrabatur Rex, & voluisset, Gregorium I. Pontificem scribere ad Imperatorem, ut Instrumenta ex Archivio suo produci juberet, ex quibus cognosci posset, ad quæ præstanda Imperator ipsi ratione factorum obligatus esset: respondit Gregorius: *nulli dicendum est, ea, quæ contra se sunt, apud temetipsum debes documenta requirere, in mediumq; proferre*: id est, nemo debet à reo convento exigere, ut apud semetipsum inquirat, & producat instrumenta, quæ contra se sunt; ubi ratio conclusionis insinuat, quia nimis durum videtur, ut arma quis adversario subministret.

1466. Dixi I. *regulariter*; nam data responsio habet aliquas limitationes, seu exceptiones; primò enim à Reo Actori petenti exhibenda sunt, si sint instrumenta, seu documenta *communia*; quod etiam dicendum de Actore, si ea petat Reus; ut habetur in c. G. perpetuus 12. de fid. instrument. quod exponemus infra. Si autem quæras, quæ censeantur *instrumenta communia*? Resp. quædam esse *communia* titulo dominii (ut si duo sint hæredes alterius, à quo omnia bona, & jura ad ipsos devoluta sint, l. 4. cum seq. ff. famil. exerciscundæ) secundò ratione causæ, vel contractûs inter eos celebrati, vel etiam alios, si necessaria sint ad causam præsentem; 3. ratione cautionis plurium; 4. ratione personæ conficientis; qualis est Notarius publicus, &c. Sed de his V. dicenda in seqq.

1467. Secundò, Actori exhibenda sunt instrumenta, si sint propria Actoris; tunc enim petit rem suam; tertio, si Actor habeat fundatam intentionem suam (ut si fundus ipsi venditus sit, & nesciat, quomodo,) tenetur ei Reus exhibere instrumenta illius contractûs;

quartò, si etiam Reus illis utatur, ea producendo in judicio, l. 1. §. Edendo, de Edend. quinto, si Reus conveniatur à Fisco, l. 2. ff. de Jure Fisci, intellige in causa civili, non criminali: sexto, si conveniatur ab Ecclesia, vel loco pio. Nam hæc, saltem in causa favorabili, gaudet eodem privilegio, quo Fiscus; id, quod extenditur ad omnes causas favorabiles, matrimonii, dotis, libertatis, alimentorum, legatorum piorum, pupillorum, & miserabilium personarum; Layman in c. 1. h. t. Demum etiam, si Reus conventus sit Usurarius, Clem. unic. §. ceterum, de Usuris.

Dixi 2. Reum non teneri *regulariter* instrumenta propria exhibere Actori propter factas paulò ante exceptiones (quæ tamen in rigore non sunt exceptiones, quia loquuntur de instrumentis communibus; & responsio agit de instrumentis propriis Rei) secus autem est de Actore; nam alia est ratio de Actore; hic enim tenetur Reo edere omnia documenta, tam communia, quàm Actoris propria, & multò magis propria Rei, quæ ad intentionem Rei fundandam conducere possunt. Nam Rei favorabiliores sunt, quàm Actores; & Actor cum sponte provocet, instructus ad causam venire debet, l. qui accusare, 4. C. eod. cum tamen ipsemet Reus non ita instructus esse possit: & nimis grave hoc foret, si provocatus probationes, & arma, quibus impugnetur, præbere deberet; quod tamen ægrè ferre non debet Actor seu petitor, si omnia acta, & instrumenta, ex quibus veritas intelligi queat, edere jubeatur; hanc rationem affert Bartolus, & Commentator ejus in cit. l. ult. *Nec est novum*, ut dicitur l. 5. C. de Probat. eum, à quo petitur pecunia, implorare rationes creditoris, ut fides veri cognosci possit; & rationem à nobis insinuatam de discrimine inter eum, qui aliquid petit; ac illum, à quo aliquid petitur, approbat ipsum jus, l. 6. C. eod. quamvis hoc ipsum multis modis limitent Doctores, ut non procedat, 1. si Reus altunde possit fundare intentionem suam; 2. si petitio Rei tenderet ad detegendum crimen Actoris; si contineret impu-

impugnationem; sic enim haberet vim actionis, &c.

1469. His adde i. etiam rationes confectas ab Officiali in Officio publico edendas esse Actori per l. 10. ff. h. t. ibi. *Argentarius rationes edere jubetur, nec interest, cum ipso argentario controversia sit, an cum alio.* Secundo Legatariis ab hæredibus edendum testamentum, ut inde legatum probare possint, per l. 1. ff. de tabul. exhibend. ibi: *quas tabulas Lucius Titius ad causam testamenti sui pertinentes reliquisse dicitur, si hæc penes te sunt, aut dolo malo factum est, ut desinerent esse, ita eas illi exhibeas.* Not. autem, eum, qui ab adversario editionem instrumentorum petit in casu, quo jure potest, debere prius præstare juramentum calumniæ, l. 9. §. 3. ff. & l. 6. §. 2. ff. h. t. ac requiri, ut saltem summarie prius cognitum sit, ejus interesse, qui instrumentum exhiberi cupit; Gail. l. 1. observ. 106. n. 2.

1470. Præter dicta quæres i. an Actor possit cogi, ut, postquam intentionem suam plenè probavit, id ipsum proprio juramento confirmet? Resp. quando Actor suam intentionem fundavit, seu rem bene probavit, non teneri jurare, & consuetudinem contrariam non valere; quia juramentum in defectu probationis præstatur, c. sicut, 2. de probat. id, quod etiam diximus supra. Et propterea Actor licitè recusat juramentum judiciale sibi delatum, quando suam intentionem plenè probavit; quia jusjurandum adhibetur litis non decisæ, sed decidendæ causâ; l. 1. ff. de jurejur. sed factâ plenâ probatione lis pro decisa habetur, ac Reus est condemnandus, l. Negantes, 9. C. de obligat. & actionibus.

1471. Quæres. 2. an valeat pactum non utendi certo genere probationis, vel probandi solum per instrumenta? Resp. negativè; quia est contra bonos mores, & dolo non caret, prout colligitur ex c. sicut, 2. de Probat. sic Fagnanus *ibid.* n. 15. An autem si confirmetur juramento? resolvi potest ex dict. in lib. 3. decret. titulo, de pactis; ubi resolvimus negativè; quia juramentum non habet vim obligandi in

vi pacti, seu justitiæ; sed solum in vim Religionis.

ARTICULUS V.

De Termino probatorio, & repro-
batorio.

1472. Terminus apud utriusq; juris interpretes multiplex est; acceptus in genere, prout colligitur ex Clement. 2. §. verum, de appellat. dividi potest in terminum hominis, & terminum juris. Terminus hominis est illæ, quem Judex litigantibus, vel contractum ineuntes sibimet ipsis præscribunt. Terminus juris est, qui à lege assignatur; unde in cit. Clem. alius est terminus juris ad prosequendam appellationem, alius, ad finiendam. Deinde terminus juris æquiparatur termino hominis: sicut enim non petens Apostolos in termino hominis, censetur appellationem deferere; ita non petens in termino juris.

1473. Not. præterea, dari etiam terminum in contractibus, & juxta Sanchez l. 1. matr. D. 53. n. 1. & 2. præfigi dupliciter i. ad obligationem finiendam: & tunc eo elapso cessat ex parte ejus, per quem non stetit, l. fidejussor, 29. §. fin. ff. mandati: 2. ad sollicitandum obligationis effectum: & tunc lapsus termini non extinguit obligationem, sed constituit debitorem in mora. Uterq; si de contrahentium animo non constet, ex duplici regula intelligitur. Prior fit: si terminus ab uno contrahentium tantum destinatur, ut alter intra illum impleat, censetur destinatus ad sollicitandum, proindeq; eo elabente, adhuc perseverat obligatio. Posterior fit: quando terminus ab utroq; contrahente imponitur respectu alicujus per utrumq; implendi, si adjiciatur, antequam contractus sit perfectè initus, eo transacto obligatio non durat. Si adjiciatur contractui jam perfecto, & consummato, est ad sollicitandum: nam primus terminus est intrinsecus, & pars obligationis secundus, extrinsecus.

Ex hoc collig. cum pro exhibendis probationibus, seu articulis probatoriis Judex debeat, si res exigat, affi-